

HOOFDSTUK I

GEMEENTELIJK MILIEUBELEID

INLEIDING

In Vlaanderen is het Vlaams gewest vrijwel geheel bevoegd inzake milieu en ruimtelijke ordening. Bij de federale overheid ressorteren nog slechts enkele bevoegdheden zoals bijvoorbeeld nucleair afval of ecotaksen op producten. De bevoegdheid van de provincies is zeer beperkt. Zij werken vooral ondersteunend en zijn bevoegd voor een aantal milieuvergunningen. We kunnen dus gerust spreken van een heel centralistische wetgeving. Ook vanuit de Europese Unie worden trouwens richtlijnen uitgevaardigd (inzake water, afval, hinderlijke inrichtingen, natuur).

In dit hoofdstuk behandelen we de gemeentelijke milieubevoegdheden. Vervolgens bekijken we kort welke milieubevoegdheden daarbij komen voor de gemeenten die de samenwerkingsovereenkomst ondertekenen. In een derde deel bekijken we de rol die de gemeente kan spelen om een milieubeleid dat voornamelijk van hogeraf wordt opgelegd, aan te zwengelen. Tot slot staan we stil bij de rol die milieuadviesraad kan spelen binnen het gemeentelijk milieubeleid. Hiermee willen we niet zeggen dat een lokale milieuraad geen advies kan uitbrengen dat bestemd is voor een hogere overheid. Een gemeentelijke milieuraad kan bijvoorbeeld een advies schrijven i.v.m. de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) of de provincie adviseren i.v.m. het provinciaal milieubeleidsplan. Vaak gebeurt dit i.k.v. een openbaar onderzoek. Hier gaan we echter niet dieper op in. We beperken ons van gemeentelijke milieubevoegdheden, zodat je weet op welke vlakken je zoal kan adviseren.

1. GEMEENTELIJKE MILIEUBEVOEGDHEDEN

Hieronder volgt een niet-beperkend overzicht van gemeentelijke milieubevoegdheden. Het gaat om een overzicht van thema's die onderwerp kunnen zijn van dat gemeentelijke milieubeleid. Dit is geen volledig overzicht. Het staat de gemeente immers steeds vrij om, binnen het kader van de hogere wetgeving, verder te gaan en een eigen autonoom beleid te voeren. Men kan dus op elk moment meer en andere dingen doen dan degene die we hieronder beschrijven. Wenst u meer info over de onderwerpen, dan kan u steeds contact opnemen met het Tandemsecretariaat. Een mooie verzameling van informatiebronnen, alsook een overzicht van wettelijke kaders en praktijkvoorbeelden, vind je in het Draaiboek Lokale Agenda 21 en het Kader Gemeentelijk Milieubeleidsplan.¹ Hou er ook rekening mee dat de onderverdeling in thema's artificieel is. In werkelijkheid houden diverse thema's verband met elkaar, alsook met andere beleidsdomeinen dan leefmilieu. Je zou dus kunnen stellen dat de basis van een goed milieubeleid een geïntegreerd beleid is, waarbij gemeentediensten samenwerken om een aantal doelstellingen te halen. Hoe je tot een geïntegreerd duurzaam lokaal beleid kan komen, lees je eveneens in het Draaiboek Lokale Agenda 21.

1.1. Afval²

De kans is groot dat gemeenten zich verenigen in intercommunales om hun opdrachten inzake afvalbeleid te vervullen. De intercommunales kunnen ook taakverlichtend werken naar gemeentebesturen toe. Wat betreft lokaal afvalbeleid staat Vlaanderen volgens Verhoeven overigens aan de top in Europa.³

De gehele cyclus:

- Afvalpreventie: sensibilisering, projecten, reglementen, interne milieuzorg
- Hergebruik: sensibilisering, projecten, reglementen, interne milieuzorg
- Inzameling (huis-aan-huis, containerpark)
- Verbranden en storten

Meer concreet:

- Afvalstoffenregister bijhouden voor OVAM (voor al wie afval inzamelt, ophaalt, vervoert, nuttig toepast of verwijdert)
- Toestemming verlenen aan derden om afval in te zamelen
- Afval verwijderen van de openbare weg om gevaar te voorkomen
- Huisvuilbelasting

---

1 Het Draaiboek Lokale Agenda 21 is een product van VODO. Contactgegevens: VODO, Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel, tel. 02 536 19 40, info@vodo.be, www.vodo.be
Het Kader Gemeentelijk Milieubeleidsplan is een product van AMINAL, en is als download verkrijgbaar op www.samenwerkingsovereenkomst.be.

2 Vrij naar:
FACHE, P., Mondelinge mededeling. Via lezing d.d. ... 2003. DE BAERE, N., e.a., (red.), Draaiboek Lokale Agenda 21. Editie 2001. 2001, Brussel, Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling, blz. 139-146.
DELATTER, C. en VERHOEVEN, A., Milieuwijzer voor Gemeenten. Overzicht van gemeentelijke bevoegdheden in de milieureglementering. Deel Afval. Niet-gepubliceerde handleiding, 2004, Brussel, Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, 83 blz. http://www.vvsg.be/nl/omgeving/milieuwijzer_voor_gemeenten.shtml

3 Vrij naar: VERHOEVEN, A., Op cit.

- Verkoop huisvuilzakken
- Composteren: sensibilisering, compostvaten aanbieden, compostmeesters opleiden en coördineren
- Uitvaardigen politiereglementen tegen sluikstorten, hondenpoep,... (incl. administratieve boetes)
- Kringloopwinkel
- Educatie, werking naar scholen toe
- Sensibilisatie i.v.m. verantwoord productgebruik
- Afvalarme evenementen organiseren, promoten
- Aanbieden van herbruikbare bekertjes, luiers,...
- Verspreiding antireclamestickers, duurzame boodschappentassen,...
- Convenants met winkels om overbodige verpakkingen en gebruik van plastic zakken tegen te gaan
- ...

1.2. Water⁴

Integraal waterbeheer

Integraal waterbeheer is hier een belangrijk begrip. Dit principe wordt momenteel al toegepast op Vlaams niveau en hiermee behoort onze regio tot de top in Europa (wat voorsnog niet kan gezegd worden over de kwaliteit van onze watersystemen). “Integraal waterbeheer kijkt het water als een systeem. Het heeft als doel het beheer van de waterhoeveelheden, van de waterkwaliteit en van het leven in en rond het water beter op elkaar af te stemmen.”⁵ Spreekt vanzelf dat hierbij ook andere beleidsdomeinen dan milieu, en verschillende bestuurlijke niveaus betrokken zijn.

Wat komt er voor de gemeentes bij integraal waterbeheer kijken?

De waterproblematiek op het eigen grondgebied integraal benaderen

- Toetsing van alle gemeentelijke investerings- en andere activiteiten inzake waterbeheer aan de doelstellingen en beginselen van integraal waterbeheer
- Medewerking aan de opmaak van de bekkenbeheerplannen:
- Praktische medewerking aan de opmaak (deelplannen waterkwaliteit, waterkwantiteit, enkele onderdelen in het gemeentelijk natuurontwikkelingsplan,...)
- Vertegenwoordiging in de bekkencomités en ambtelijke overlegorganen
- De Vlaamse hydrografische atlas wordt ter inzage gelegd.
- Opmaak van een afbakeningsplan voor oeverzones en erfdiensbaarheden.

Riolen en kleinschalige waterzuivering

- Huizen aansluiten op het rioleringsnetwerk
- Nieuwe rioleringen maximaal ontkoppelen

4 Vrij naar:
DE PAEPE, K. en JANSEN, A., (red.), Kader Gemeentelijk Milieubeleidsplan. Niet-gepubliceerde handleiding, 1999, Brussel, AMINAL, blz. 31-58.

http://www.samenwerkingsovereenkomst.be/_down/KaderGMBP.pdf
VERHOEVEN, A., Op cit.

5 http://www.mina.be/water_integraal_waterbeheer.html

- Huizen die niet aangesloten kunnen worden op het rioleringsnetwerk, voorzien van een kleinschalige waterzuivering (IBA). Naleving van Code van goede praktijk voor de aanleg van openbare riolen, individuele voorbehandelingsinstallaties en KWZI's
- Gegevens verzamelen, metingen uitvoeren
- Controle van de jaarlijkse ruiming van septische putten
- Stimuleren: door middel van sensibilisering, opstellen van subsidiereglementen, de opname van doelstellingen in vergunningen- en heffingenbeleid. Denk hierbij aan de afkoppeling van regenwater, infiltratie...
- Verordening gescheiden afvoer bij verkavelingen, bedrijfsgebouwen, openbare gebouwen; verordening inzake waterdoorlaatbare verhardingen; verordening groendaken,...

Bijkomende mogelijke actieterreinen

- Stimuleren van rationeel watergebruik (ook binnen eigen gebouwen)
- Stimuleren van infiltratiemogelijkheden, terugdringen verharde oppervlakken
- Vertraagde afvoer van regenwater naar oppervlaktewateren
- Beheer, herwaardering en inrichting grachtenstelsel
- Herstel natuurlijke waterlopen (natuurlijke oevers, inbuizen tegengaan, rechte trekken tegengaan) (onbevaarbare waterlopen categorie 3)
- Verhoging bergingscapaciteit, ontwikkeling overstromingsgebieden
- Inventarisatie (waterlopen, rioleringsstelsel, verharde oppervlakken,...)
- Erosiebestrijding
- Meldingen en vergunningen grondwater, uitputting grondwaterlagen tegengaan
- Acties tegen verdroging
- Inrichten van bufferstroken langs waterwegen om te vermijden dat sedimenten niet rechtstreeks in de waterlopen terecht komen
- Gemeentelijke verordening voor installatie van regenwaterput en/of infiltratievoorziening bij nieuw- en/of vernieuwbouw
- ...

1.3. Natuur⁶

Biodiversiteit

Hier is het begrip biodiversiteit van belang. Biodiversiteit definiëren is niet eenvoudig en er bestaat een ruim aanbod aan definities. Biodiversiteit blijkt een containerbegrip te zijn dat verschillende inhoud dekt en tegelijkertijd wordt het begrip soms niet gedefinieerd, omdat het als vanzelfsprekend wordt ervaren. Het Biodiversiteitsverdrag is een internationaal verdrag dat werd overeengekomen in de schoot van de UNCED-conferentie over duurzame ontwikkeling in Rio in 1992. In dit verdrag wordt biodiversiteit gedefinieerd als:

6 Vrij naar: DE PAEPE, K. en JANSEN, A., (red.), Op cit., blz. 94-97.
WYMEERSCH, T., Natuur-In-Zicht en duurzaamheid, Interne nota, Antwerpen, Centrum Voor Natuur- en milieueducatie, 2002, 18 blz.

“de variabiliteit onder levende organismen van allerlei herkomst, met inbegrip van onder andere terrestrische, mariene en andere ecosystemen en de ecologische complexen waarvan zij deel uitmaken; dit omvat mede de diversiteit binnen soorten, tussen soorten en van ecosystemen.”

Gemeentelijke bevoegdheden

Vlaamse en Europese wetgeving zet een aantal krijtlijnen uit voor de bescherming van natuurlijke waarden, ook op gemeentelijk vlak. Enkele van de belangrijkste wetgevende initiatieven zijn het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijke milieu, het bosdecreet en het bembesluit. Daarnaast moet het lokaal beleid ook afgestemd zijn op de Vlaamse en provinciale beleidsplannen. Binnen deze kaders is echter veel mogelijk. De gemeentelijke milieuconvenant 1997-1999 stimuleerde de gemeenten om een Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan (GNOP) op te stellen. Deze GNOPs bevatten een groot aantal acties om de lokale biodiversiteit te beschermen en geven een goed overzicht van mogelijke bevoegdheden van de gemeente. Hoewel het begrip GNOP is opgenomen in de definitielijst van de nieuwste Samenwerkingsovereenkomst voor gemeenten 2008-2013, wordt het in het eigenlijke document niet aangetroffen. Toch blijft ze –zeker wat bepaalde onderdelen betreft– de voortzetting van wat aanvankelijk het GNOP was.

1.4. Energie en lucht⁷

Een onderverdeling is ook hier artificieel, omdat de meeste maatregelen aan diverse doelstellingen tegemoetkomen. Onderstaande categorieën zijn dus uitsluitend bedoeld om het geheel overzichtelijk te maken.

Schadelijke emissies tegengaan (mobiliteit)

- Overwegingen m.b.t. milieubeleid meenemen in het mobiliteitsbeleid
- Stimuleren van gebruik van fiets en openbaar vervoer (vergoedingen, goedkoper of gratis openbaar vervoer, sensibilisatiecampagnes,...)
- Samenwerking met De Lijn en de regionale overheid
- Klantvriendelijke inrichting van stationsomgeving en omgeving van opstapplaatsen voor bussen
- Uitbouw van fietsroutenetwerken
- Parkeerbeleid
- ...

Schadelijke emissies tegengaan (verbranding,...)

- Sluikverbranding tegengaan
- Bepaalde producten weren in eigen gemeentelijke huishouding
- Sensibilisering rond selectieve inzameling KGA
- Politieverordening m.b.t. open vuren, gebouwenverwarming, open haarden, allesverbranders,...
- Gebruik van pesticiden tegengaan (i.k.v. interne milieuzorg, sensibilisering,...)
- Ophalen snoeihout om verbranding in open lucht tegen te gaan
- Controle van landbouwers op naleven van de uitrijregels

7 Vrij naar: DEPAEPE, K., ..., Op cit., blz. 59-80.

- ...

Gebruik van CFK's tegengaan

- Controle op koelinstallaties (met oog op gebruik van verboden CFK's) en inzameling via kringloopwinkels van koelinstallaties (om emissie van ozonafbrekende stoffen bij verwerking tegen te gaan)

Energie

- Energiezorg (i.k.v. interne milieuzorg)
- Sensibilisatieacties om rationeel energiegebruik te promoten
- Gebruik van duurzame energiebronnen (stimuleren, i.k.v. interne milieuzorg)
- Investeren in energiebesparende toestellen/maatregelen (i.k.v. interne milieuzorg)
- Energiemeesters ter beschikking van de bevolking stellen (advies geven aan particulieren m.b.t. rationeel energiegebruik)
- Opstarten van energieboekhouding (eigen energieverbruik van de gemeente in kaart brengen)
- Uitvoeren van energie-audits en opstarten van energiebeleidplanning
- Subsidiereglementen voor plaatsing van bv. zonneboiler door gezinnen
- Uitbating windturbines (windmolens)
- Bij bouwvergunningen energievriendelijke en andere maatregelen in acht nemen
- ...

1.5. Ruimtelijke ordening: planning en vergunningen⁸

“Provincies en gemeenten hebben duidelijk meer bevoegdheden gekregen dan vroeger. Binnen de vroegere wetgeving legden de (nationale) gewestplannen ook de plaatselijke ruimtelijke ordening vast. De gemeenten, die het best geplaatst zijn om de lokale knelpunten te kennen, hadden onvoldoende ruimte voor een eigen beleid. Nu hebben ze die beleidsruimte wel.”⁹

Planning

- Gemeentelijk ruimtelijke structuurplan
- Gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen
- Verordeningen
- Inspraak van bevolking in plannen (o.a. openbaar onderzoek)
- Verweving van woon-, winkel- en werkfuncties
- Betalen van planschade
- Plannen opstellen voor duurzame wijken (waarbij rekening wordt gehouden met water, verkeer,

8 Vrij naar:
<http://www2.vlaanderen.be/ned/sites/ruimtelijk/ruimtelijk3.html>
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap AROHM, afdeling Ruimtelijke Planning. Visie en praktijk. De krachtlijnen van de ruimtelijke ordening in Vlaanderen. Gent, Janssen en Jansen, blz. 13. op:
<http://www2.vlaanderen.be/ned/sites/ruimtelijk/ruimtelijk3.html>
VANDEWALLE, J., Mondelinge mededeling. Via voordracht d.d. 10 december 2003.
DE BAERE, N., e.a., ..., Op cit., blz. 59-65.

9 Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap AROHM, ..., Op cit, blz. 13.

energie, duurzaam bouwen, afval,...) (zie Draaiboek Lokale Agenda 21)

Registers

- Aanleg plannenregister
- Aanleg vergunningenregister

Stedenbouwkundige en verkavelingvergunningen

- De gemeente levert een stedenbouwkundig uittreksel/attest af aan personen die een vergunning willen aanvragen.
- Om zelfstandig vergunningen te mogen afhandelen volgens de procedure van het nieuwe decreet ruimtelijke ordening, moet een gemeente eerst voldoen aan vijf voorwaarden. Een gemeente moet eerst beschikken over:
  - ◇ een goedgekeurd gemeentelijk ruimtelijk structuurplan,
  - ◇ een gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar,
  - ◇ een conform verklaard plannenregister,
  - ◇ een vastgesteld vergunningenregister,
  - ◇ een register van de onbebouwde percelen.
- De gemeente kan dan een aanvraagdossier in ontvangst nemen, interne en externe adviezen inwinnen en een beslissing nemen.

Grondbeleid

- Mogelijkheid tot gemeentelijke belasting op niet-bebouwde gronden voor wonen en bedrijventerreinen
- Inventaris van alle leegstaande bedrijfsgebouwen en/of verkrotte woningen
- Premies voor hergebruik van panden of inbreiding
- Tegengaan van leegstand
- Stimulering van inbreiding in de stad
- Grondaankoop door gemeenten voor voetgangers- of fietsverbindingen, of groenvoorziening (subsidies Vlaams gewest)
- Aanleg buurtparkjes, stads- of gemeenteparken, speelpleintjes,...
- Lokale wegen
- Afbakening parkeergebieden
- Afbakening bufferzones om leefbaarheid te verzekeren
- Beslissing waar lokale bedrijfsterreinen worden ingeplant (niet hoeveelheid hectaren!)
- Bescherming waardevolle landschappelijke elementen in bv. landbouwzones
- Aanstelling GECORO: gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening (werking en expliciete bevoegdheden bepaald bij decreet)
- ...

1.6. Hinder¹⁰

Hier komt het er vooral op neer de VLAREM-wetgeving te respecteren en de verplichtingen voor de gemeenten uit te voeren.

Algemeen

- Inventarisatie: registratiesysteem voor klachten opzetten
- VLAREM: milieuvergunningen klasse 2 + 3 (meldingen), bijkomende voorwaarden opleggen bij verlenen van vergunningen
- Controle uitoefenen
- Saneringsplannen opstellen

Geurhinder

- Aandacht voor de problematiek van de geurhinder bij de vergunningverlening
- Toezicht op het uitrijden en onderwerken van mest

Geluidshinder

- Aanduiden van tolerantiezones waar luidruchtige sporten kunnen plaatsvinden
- Stiltegebieden afbakenen

Lichthinder

- Sensibilisering (verlichting van tuinen, opritten,...)
- Inventariseren van verlichte wegen op het grondgebied van de gemeente en evaluatie van de noodzaak tot verlichten
- Klemtoonverlichting van culturele gebouwen en monumenten 's nachts doven
- Vervanging van alle kwikdamplampen en hun armaturen door natriumdamplampen met afgeschermde armaturen

1.7. Bodem¹¹

Verontreiniging

- Ondersteuning van centraal beleid (informatie over risicogronden verzamelen, bodemattesten, ...)
- Herontwikkelen, saneren van vervuilde sites
- Staalname
- Sensibilisering i.v.m. gebruik van kunstmeststoffen
- Voorwaarden opleggen in milieuvergunning
- Overtredingen op MAP opsporen en sanctioneren
- Inventaris aanleggen van bedrijven die eventuele bodemverontreinigende activiteiten kunnen vertonen
- Gebruik van bestrijdingsmiddelen tegengaan (intern en bij bevolking)

10 Vrij naar: DEPAEPE, K., ..., Op cit., blz. 104-111.

11 Vrij naar:
DE PAEPE, K., ..., Op cit., blz. 81-93.
VERHOEVEN, A., Op cit.

- Analyse van slib bij ruiming van waterloop
- Lekkende stookolietanks tegengaan (inventarisatie, controle,...)
- Milieuvergunningvoorwaarden regelmatig nagaan

Erosie

- Inzicht krijgen in de erosieproblematiek van de gemeente
- Beperken van water- en sliboverlast door erosie
- Inventarisatie van de mogelijk erosiegevoelige gebieden
- Beheersmaatregelen om water- en sliboverlast te beperken (wachtbekkens, infiltratiestroken,...)
- Subsidiereglement opstellen voor het uitvoeren van anti-erosiemaatregelen door particulieren; bv. het aanleggen van infiltratiesloten, hagen en houtkanten, ...
- Demonstratieproject i.v.m. erosieverminderende maatregelen
- Verbod op het scheuren van (historische) graslanden om erosie tegen te gaan.

2. GEMEENTELIJKE MILIEUBEVOEGDHEDEN IN HET KADER VAN DE SAMENWERKINGSOVEREENKOMST 2008 -2013

Het Vlaamse Gewest sluit sedert 1992 vrijwillige overeenkomsten af met gemeenten en provincies om het milieubeleid op lokaal niveau te stimuleren. In ruil voor het uitvoeren van een aantal taken krijgen deze financiële en inhoudelijke ondersteuning van de Vlaamse overheid. Aanvankelijk heetten die contracten milieuconvenanten, maar sinds 2002 spreekt de Vlaamse overheid van een samenwerkingsovereenkomst. De vorige samenwerkingsovereenkomst met 249 (van de 308) Vlaamse gemeenten en de vijf provincies liep af op 31 december 2007. De nieuwe samenwerkingsovereenkomst werd op 21 december 2007 goedgekeurd door de Vlaamse regering.

2.1. Opbouw van de samenwerkingsovereenkomst

De nieuwe samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 met de gemeenten telt tien thema's die de clusters van de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 vervangen. 'Instrumentarium' is nu een volwaardig thema geworden, net zoals 'bodem', 'afval' en 'milieuverantwoord productgebruik'. Het thema 'duurzame ontwikkeling' is nieuw.

Elk thema heeft een verplicht basisniveau, aangevuld met een facultatief onderscheidings- en projectniveau. Ter verduidelijking: het is perfect mogelijk dat een gemeente het onderscheidingsniveau onderschrijft zonder projecten uit te werken of omgekeerd. Het basisniveau is evenwel steeds verplicht.

Basis

Een gemeente die intekent op de nieuwe samenwerkingsovereenkomst, moet voor elk van de tien thema's een aantal verplichtingen nakomen. Pas dan voldoet de gemeente aan de voorwaarden van het basisniveau. Bij de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 was dit niet het geval: gemeenten dienden minimaal voor niveau 1 in te tekenen. Daarvoor moesten zij enkel het instrumentarium en de clusters 'vaste stoffen', 'water' en twee vrij te kiezen clusters invullen. Het bedrag dat de gemeente krijgt, wordt berekend op basis van inwonersaantal en oppervlakte, namelijk 1,7 euro per inwoner en 1,4 euro per hectare gemeenteoppervlakte. Het minimale bedrag dat voor het invullen van het basisniveau uitgetrokken wordt, bedraagt steeds 20.000 euro.

Onderscheiding

Een gemeente die intekent op de nieuwe samenwerkingsovereenkomst op het 'onderscheidingsniveau' moet, naast de verplichtingen uit de basis, een duurzaamheidsambtenaar aanstellen (niet verplicht voor gemeenten met minder dan 12.000 inwoners) en '35 punten behalen'. Die punten kan de gemeente behalen door een eigen keuze te maken uit acties die per thema opgesomd zijn. Elke actie vertegenwoordigt x aantal punten. (zie ook het overzicht van punt 5 van deze nota). In de bijlage bij de samenwerkingsovereenkomst zit een 'puntenlijst' waar aan elke actie één of meerdere punten toegekend wordt. De subsidie voor gemeenten die het onderscheidingsniveau behalen, is 30.000

euro per VTE (voltijds equivalent) aangestelde duurzaamheidsambtenaar.

Projecten

Het grote verschil met de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 zit in het projectniveau. Gemeenten krijgen voortaan meer mogelijkheden om nieuwe, eigen projecten in te dienen. Indien een project goedgekeurd wordt, financiert de Vlaamse Overheid 50% van de totale kosten van het project. In hoofdstuk 3 met de financiële bepalingen van de samenwerkingsovereenkomst zijn hierop wel enkele uitzonderingen vermeld. De totale kostprijs per project moet hoger zijn dan 2.500 EUR. Elke gemeente weet bij benadering op welk bedrag ze mag rekenen: het bedrag wordt jaarlijks voor alle gemeenten op dezelfde wijze berekend, op basis van het aantal inwoners en grootte van de gemeente, namelijk 1,7 EUR per inwoner en 1,4 EUR per hectare gemeenteoppervlakte. Echter, dit bedrag wordt omgerekend in verhouding tot de beschikbare middelen. Hoe meer gemeenten de samenwerkingsovereenkomst ondertekenen, en dus subsidies krijgen, hoe minder middelen er zullen zijn voor de projecten. Bijgevolg kunnen gemeenten minder krijgen dan verwacht op basis van voorgaande formule. De Vlaamse overheid zal jaarlijks laten weten hoe groot de enveloppe is voor het volgende jaar; de verdeling voor 2008 vindt u op de website van LNE (<http://samenwerkingsovereenkomst.lne.be>). Gemeenten hebben er alle belang bij om projecten in te dienen voor het volle bedrag van de projectenveloppe. De meerwaarde van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst ligt immers vooral in het projectniveau.

De evaluatie van de projectaanvragen gebeurt aan de hand van een aantal algemene en specifiek themagebonden criteria, voor zover van toepassing. Deze criteria zijn terug te vinden in de contracttekst bij de betreffende thema's.

2.2. Instrumentarium

Het basisniveau omvat de milieudienst, de handhaving en de milieuraad. De bepalingen in verband met de milieuraad zijn nagenoeg identiek aan die van de vorige samenwerkingsovereenkomst.

Het onderscheidingsniveau somt zes maatregelen op. De aanstelling van de duurzaamheidsambtenaar is de enige maatregel die verplicht is. De andere zijn mogelijkheden waaraan punten verbonden zijn: de organisatie van een open milieuraad, het opvolgen van de toestand van het milieu aan de hand van een milieubarometer, en het controleren van sloopwerken met betrekking tot het selectief slopen overeenkomstig het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord materiaalgebruik en afvalbeheer in de bouw.

Het gesuggereerde *project* gaat over de minawerkers: *'De gemeente kan tijdens de duur van de overeenkomst bepaalde milieudoelstellingen van de thema's Afval en/of Water en/of Natuur en/of Energie mee realiseren door het inzetten van milieu- en natuurwerkers (MiNa-werkers)'*.

Voor die minawerkers is een aparte regeling voorzien in het hoofdstuk over de financiële bepalingen (zie samenwerkingsovereenkomst, punt 3.3.1)

2.3. Thema Afval

In de basis vinden we bepalingen met betrekking tot preventie en hergebruik, inzameling van afval en het opruimen van achtergelaten gevaarlijke stoffen.

Om het onderscheidingsniveau te halen kan de gemeente ‘punten sprokkelen’ door bijkomende maatregelen te nemen, onder andere met betrekking tot selectieve inzameling en illegaal ontwijkgedrag. De keuzemogelijkheden zijn opgesomd in punt 2.3 van de samenwerkingsovereenkomst.

De tekst van de samenwerkingsovereenkomst geeft daarnaast een aantal suggesties voor projecten (vb. doelgroepenwerking ten aanzien van een welbepaalde doelgroep rond afvalpreventie, hergebruik en selectieve inzameling of een zwerfvuilproject), maar ook projecten die niet in de lijst voorkomen zijn mogelijk.

2.4. Thema Milieuverantwoord productgebruik

De basis bevat twee verplichtingen: milieuverantwoord productgebruik binnen de gemeentelijke diensten (duurzaam geëxploiteerd hout en gekeurd breekpuin) en passieve sensibilisering.

Om het onderscheidingsniveau te halen, kan de gemeente maatregelen nemen om het aankoopbeleid te vergroenen en om de inwoners aan te porren tot het gebruik van milieuverantwoorde producten. De contracttekst van de samenwerkingsovereenkomst bevat een lijst met mogelijke maatregelen.

Er is veel ruimte voor eigen projecten. Alle voorstellen zijn welkom, op voorwaarde dat ze in kaderen in de projectdoelstellingen van het Vlaamse beleid op vlak van milieuverantwoord productgebruik, en dat de te bereiken resultaten duidelijk omschreven zijn.

2.5. Thema Water

De basis verplicht de gemeenten tot passieve sensibilisatie en bevat 2 bepalingen met betrekking tot pesticidenreductie. Een daarvan is de pesticidentoets die ontwikkeld wordt door het Vlaamse Gewest. De pesticidentoets bepaalt waaraan elke (her)aanleg of omvorming van het openbaar domein dient te voldoen, zodat deze gebeurt met het oog op onkruidpreventie of een efficiëntere bestrijding toelaat met bestaande niet-chemische methoden.

Het thema water heeft geen onderscheidingsniveau. De samenwerkingsovereenkomst verwijst naar de eigen regeling van het integraal waterbeheer en de acties die opgesomd zijn in de deelbekkenplannen.

Bijkomende gemeentelijke waterprojecten die kaderen binnen het integraal waterbeheer zijn wel mogelijk via het projectenniveau. Bijvoorbeeld:

Ecologische inrichtingswerken aan waterlopen in beheer van de gemeente, zoals de aanleg van visdoorgangen, werken die het meanderend karakter verhogen, aanleg van natuurvriendelijke oevers, de aanleg van een zand- en/of slibvang;

Werken ter voorkoming van diffuse verontreiniging naar het watersysteem (bijvoorbeeld. omvormingsprojecten van openbaar groen met het oog op een pesticidenvrij beheer).

Via het projectenniveau is ook een regeling voorzien voor een gedeeltelijke terugbetaling aan de gemeente (door het Vlaamse gewest) van gemeentelijke premies aan particulieren voor hemelwaterinstallaties en infiltratievoorzieningen.

2.6. Thema Hinder

De basis bevat twee verplichtingen: het digitaal opvolgen van milieuklachten en passieve sensibilisatie.

Punten voor het onderscheidingsniveau kunnen gehaald worden aan de hand van een doorlichting van de hinderklachten, door werk te maken van de aanpak van geluidshinder, geurhinder en/of lichthinder, door actieve sensibilisering, door het opstellen van een handhavingsbeleid rond hinder die niet gerelateerd is aan 'als hinderlijk ingedeelde inrichtingen' en door het opstellen en bijhouden van een hinderinventaris.

De tekst geeft vier thema's aan waarvoor projecten kunnen ingediend worden. Een daarvan is 'stiltegebieden'.

2.7. Thema Energie

Via de basis worden gemeenten verplicht

- mee te werken aan de implementatie van de regelgeving inzake energieprestatie (voor nieuwe gebouwen)
- een energieboekhouding op te zetten
- passieve sensibilisatie op te zetten

Er zijn negen mogelijke acties om punten te halen voor het onderscheidingsniveau. O.a. de aankoop van een minimum percentage groene stroom, het opnemen van energie-efficiëntie als criterium bij overheidsaankopen, en een lager energieverbruik.

Mogelijke projecten zijn rationeel energiegebruik in bestaande gebouwen, een nieuwbouw met een E-peil van max. 70, de plaatsing van een installatie voor hernieuwbare energie (vb zonnepanelen), en een zuinige verlichting van eigen gebouwen of het publieke domein. Daarnaast kan de gemeente ook een eigen project indienen.

2.8. Thema mobiliteit

Basis: Gemeenten die de samenwerkingsovereenkomst ondertekenen, moeten passieve sensibilisering ondernemen. En iemand van de milieudienst moet deelnemen aan het overleg van de Gemeentelijke Begeleidingscommissie (GBC) die werd opgericht in het kader van het mobiliteitsconvenant.

De samenwerkingsovereenkomst somt 6 maatregelen op waarmee punten kunnen gehaald worden voor het onderscheidingsniveau: o.a. de opmaak van een actieplan luchtverontreiniging door verkeer en de opmaak van een bedrijfsvervoerplan.

De tekst van de samenwerkingsovereenkomst somt 5 projectmogelijkheden op, ondermeer het uitvoeren van metingen en het opnemen van milieu bij de herziening van het mobiliteitsplan. Maar daarnaast kan de gemeente ook eigen, andere voorstellen doen.

2.9. Thema natuur

Via de basis zijn gemeenten verplicht om het bembesluit op te volgen, streekeigen soorten en autochtoon plantmateriaal te promoten en gebruik te maken van de code van goede natuurpraktijk, opgesteld door het Vlaamse Gewest.

Er zijn vijf acties die punten opleveren om het onderscheidingsniveau te halen.

1. De opmaak van een subsidiereglement voor soortbescherming, onderhoud en/of aanleg van kleine landschapselementen, streekeigen soorten en autochtoon plantmateriaal, gevelbegroening en/of ondersteuning van natuurverenigingen.
2. De gemeente laat haar personeel een opleiding over ecologisch groen-, natuur- en bosbeheer volgen.
3. De gemeente neemt deel aan de 'Dag van het Park' of 'Dag van de Natuur'.
4. De gemeente gebruikt uitsluitend streekeigen soorten – en indien beschikbaar autochtoon plantmateriaal – voor aanplantingen in ten minste landbouw-, natuur-, bosgebied en bufferzones.
5. De gemeente maakt een inventarisatie op van de aanwezige kleine landschapselementen en stelt een actieplan op voor het behoud, het herstel en de aanleg van kleine landschapselementen.

Er zijn negen mogelijke projecten.

1. Aankoop gronden voor behoud of aanleg van natuur, bos of park.
2. Inrichting ten behoeve van natuur, bos, groen of landschap.
3. Een gemeente kan een subsidie ontvangen voor het uitvoeren van een soortbeschermingsproject. Voor typeprojecten wordt onder meer verwezen naar het Dulomi-project 'Biodiversiteit in je gemeente' van Natuurpunt.
4. Een gemeente kan een subsidie ontvangen voor de opmaak van een harmonisch park- en Groenbeheerplan.
5. Een gemeente kan een subsidie ontvangen voor de opmaak of evaluatie van een bembelbeheers-

plan.

6. Een gemeente kan een subsidie aanvragen voor de realisatie van een speelbos.
7. Een gemeente kan een subsidie aanvragen voor ingrepen, gericht op de verbetering van de toegankelijkheid voor gehandicapten van een groengebied.
8. Uitkering van subsidies voor de aanleg van een groendak, is een mogelijkheid.
9. Aanleg van een groendak op een gebouw in beheer of eigendom van gemeente

Aan die projecten zijn wel heel wat voorwaarden en criteria verbonden. Kijk naar de tekst van de samenwerkingsovereenkomst voor details.

Volgende projecten of kosten komen NIET in aanmerking voor een subsidie:

- opmaak plannen (behalve HPG- en bermbeheerplan), bestekken, studies, inventarisaties, reglementen en politieverordeningen. Voor de opmaak van een bosbeheerplan kan de gemeente subsidie aanvragen via het Bosdecreet (zie www.natuurenbos.be).
- deelname aan werk- en stuurgroepen;
- opruimen zwerfvuil;
- regulier onderhoud en beheer;
- beheer-, onderhoudsovereenkomsten en gemeentelijke subsidiereglementen (behalve groendaken);
- controles op wetgeving en reglementen;
- registratie-, notaris- en hypothecaire kosten;
- uitwinnen pachters binnen agrarisch gebied;
- aankoop gronden gelegen in herbevestigd agrarisch gebied;
- uitbouw van permanente bezoekerscentra;
- aanleg van speeltuinen;
- geleide wandelingen en infoavonden;
- persvoorstelling;
- compensaties en voorwaarden opgelegd in kader van natuurvergunning, stedenbouwkundige vergunning of artikel 36ter van het Natuurdecreet;
- NME-projecten (met uitzondering van bos- en natuurleerpaden, op voorwaarde dat deze een onderdeel zijn van een groter project).

2.9. Thema bodem

De basis bevat 2 verplichtingen: het inschakelen van een erkend bodemsaneringsdeskundige (in specifieke gevallen) en het toepassen van de code van goede praktijk bij het vergunnen van tijdelijke grondopslagplaatsen (TOP).

De lijst uit het onderscheidingsniveau omvat onder andere maatregelen inzake erosie.

De samenwerkingsovereenkomst somt drie mogelijke projecten op (met betrekking tot het bodemsaneringsbeleid, de verwerking van verontreinigde grond en erosiebestrijding). Ook andere projectvoorstellen zijn mogelijk.

2.10. Duurzame ontwikkeling

De enige bepaling uit het basisniveau is passieve sensibilisatie in verband met duurzame ontwikkeling.

Het onderscheidingsniveau somt zes maatregelen op, o.a. het stimuleren van duurzaam bouwen en verbouwen, het ondersteunen van maatschappelijk verantwoord ondernemen en de organisatie van projecten in verband met educatie voor duurzame ontwikkeling. Bij elk van die acties is beschreven hoe dit concreet kan ingevuld worden.

De tekst van de samenwerking geeft acht thema's en activiteiten waarrond een projectvoorstel kan ingediend worden.

3. DE GEMEENTE ALS ACTOR BINNEN MILIEUBELEID

Gemeenten hebben de 'macht' gekregen om alles wat van gemeentelijk belang is, te regelen. Met dat belang bedoelen we alles wat de inwoners van de gemeente als groep aangaat. Deze macht is echter niet onbeperkt. Er werden enkele grenzen aan gesteld. De gemeente moet rekening houden met bepalingen van hogere overheden en dus ook nationale en provinciale belangen respecteren.¹² Concreet komt dit erop neer dat een gemeente de bevoegdheid heeft om zelf te reglementeren, voor zover een bepaalde aangelegenheid niet bij wet of decreet werd toevertrouwd aan een hogere overheid (provincie, gewest, staat).¹³

Je kan stellen dat de gemeente twee functies heeft:

1. Zij hebben een beleidsuitvoerende functie (regelgeving van hogere overheden).
2. Ze voeren ook zelf een beleid. Ze hebben ruime bevoegdheden en autonomie om alles van gemeentelijk belang te regelen wat nog niet door een hogere overheid wordt geregeld.¹⁴ Hiertoe kunnen gemeenten zich bovendien in intercommunales verenigen voor bepaalde opdrachten.

3.1. Beleidsuitvoerende opdracht

Wat betreft de beleidsuitvoerende functie ligt de grote uitdaging voor het gemeentelijk milieubeleid in de **integratie** van een hele batterij regels, wetten, decreten, richtlijnen,... in lokale concrete projecten. Daarnaast worden ook een aantal duidelijk afgebakende opdrachten aan de gemeenten toevertrouwd, zoals enkele administratieve taken, inventarisaties of het ter inzage leggen i.k.v. openbare onderzoeken.¹⁵

3.2. Het voeren van een eigen beleid

Het milieubeleid in Vlaanderen en Europa is dan wel heel centralistisch georganiseerd, maar toch heeft de gemeente de mogelijkheid om waar ze wil, een eigen beleid te voeren dat verder gaat en zo een **voortrekkersrol** op te nemen. Denk hierbij aan de ontwikkeling van subsidiereglementen allereerste (bv. groendaken of energiezuinige systemen), het tegengaan van gebruik van tropisch hout, kleinschalige waterzuivering, het afvalbeleid,...

Het gemeentebestuur kan ook een **voorbeeldfunctie** vervullen. Denk maar aan de reductie van pesticidengebruik, het duurzaam omspringen met energie in de eigen gebouwen of meer algemeen, de invoering van een intern milieuzorgsysteem.¹⁶

Volgens Van Hoolandt moeten gemeenten zich er inderdaad van bewust zijn dat ze met de be-

12 Vrij naar: Gemeentelijk zakboekje. 1999, Diegem, Kluwer, blz. 4.

13 DE PUE, E., LAVRYSEN, L. en STRYCKERS, P., Milieuzakboekje. 2004, Mechelen, Kluwer, blz. 41.

14 Vrij naar: VAN HOOLANDT, B., Mondelinge mededeling. Via lezing d.d. 4 februari 2000.

15 Vrij naar: VERHOEVEN, A., op cit.

16 Vrij naar: Ibid.

voegdheden die ze heeft, veel meer kunnen doen. Hij ziet de gemeente als K.M.O. van binnenlands bestuur. Het instituut is bestuurskrachtig, efficiënt en effectief. De beperkte schaal speelt in haar voordeel, ze heeft een grote autonomie en de afstand tot de burger is kort.¹⁷ Voeling houden met die burgers is dan wel essentieel. “Wil het lokale bestuur ten gronde interessant blijven voor de burgers, dan is het van essentieel belang dat zij haar inwoners iets te bieden heeft en in staat is om adequaat en flexibel te reageren op de wensen en verwachtingen van bevolkingsgroepen. Een afwachtende of behoudsgezinde houding over taakinfilling is niet aangewezen.”¹⁸ Hier is volgens ons de inschakeling van de milieuraad van groot belang. Adviesraden kunnen die band met de bevolking bewaken en creatieve adviezen ontwikkelen voor het gemeentebestuur. De SO stimuleert de lokale besturen ook om de bevolking te betrekken bij het lokaal milieubeleid.

---

17 Vrij naar: VAN HOOLANDT, B., Mondelinge mededeling. Via lezing d.d. 21 januari 2000.

18 SUYKENS, M., Op cit., blz. 15.

4. DE GEMEENTELIJKE ADVIESRAAD VOOR MILIEU EN NATUUR

Een tweede actor in het lokale milieubeleid is de gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur. Een gemeentelijke adviesraad is sinds de nieuwe gemeentewet een mogelijkheid maar geen verplichting. De samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 verplicht evenwel de oprichting van een gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur indien de gemeente de so ondertekent. Naast het geven van advies, kan een gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur zorgen voor en draagvlak voor het natuur- en milieubeleid van de gemeente. De gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur kan ook een stap verder gaan. Zo kan zij zelf acties ondernemen die ondersteunend zijn aan de adviesverlenende functie van de gemeente.

In de contracttekst van de samenwerkingsovereenkomst 2008 – 2013 vinden we volgende bepalingen over de gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur:

Art. 4 Gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur

Art. 4.1 Algemeen

Volgende bepalingen gelden onverminderd het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en de uitvoeringsreglementering ervan.

De gemeente beschikt ten laatste 6 maanden na het ondertekenen van deze overeenkomst over een gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur, hierna milieuraad genoemd,

1° die de gemeente adviseert over het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid:

- hetzij op verzoek van het college van burgemeester en schepenen of van de gemeenteraad;
- hetzij op verzoek van de bevoegde schepenen van leefmilieu;
- hetzij op eigen initiatief.

2° die eventueel andere acties uitvoert, op niet dwingend verzoek of uit eigen beweging.

Deze milieuraad is een belangrijke actor in het creëren van een draagvlak voor het gemeentelijke milieu- en natuurbeleid en in het stimuleren van het maatschappelijke debat met betrekking tot dit gemeentelijke milieu- en natuurbeleid.

Gemeenten met minder dan 5000 inwoners worden aangeraden een milieu- en adviesraad op te richten, maar zij kunnen bij intekening gemotiveerd een afwijking voor deze bepaling voorstellen.

Art. 4.2 Statuten

De gemeenteraad bepaalt de statuten. In deze statuten worden ten minste de algemene werking en de samenstelling bepaald.

Art. 4.3 Bevoegdheden

De milieuraad zal om advies worden gevraagd over aangelegenheden die te maken hebben met het gemeentelijke en intergemeentelijke beleid inzake leefmilieu, natuur en duurzame ontwikkeling.

Daarnaast heeft de raad het recht om op eigen initiatief over alle beleidsdossiers, waarvan zij vindt dat er milieu- en/of natuurbelangen in het geding zijn, advies uit te brengen aan de gemeenteraad of het College van burgemeester en schepenen, hierna de gemeente te noemen.

De milieuraad wordt in ieder geval om advies gevraagd:

- 1° bij het opstellen van een ontwerp van milieubeleidsplan en de rapportering in het kader van deze overeenkomst;
- 2° over de gemeentelijke begroting en begrotingswijzigingen voor milieu, voor zover dit niet al is vermeld van de jaarlijkse rapportering waarover de milieuraad advies gaf.

Art. 4.4 Adviesvraag en adviesverlening

Om de adviesfunctie van de milieuraad mogelijk te maken, zal de gemeente aan de milieuraad de agenda's en de verslagen van de gemeenteraden en de nodige informatie om advies uit te brengen bezorgen.

De gemeente zal de adviesvragen steeds schriftelijk stellen.

De adviestermijn voor de adviesaanvragen bedraagt minimaal een maand. In onderling overleg kan hiervan afgeweken worden.

Het advies bevat, naast een duidelijk standpunt of een herformulering, een omstandige motivering. Het advies van de milieuraad maakt steeds deel uit van het desbetreffende dossier.

De gemeente brengt de milieuraad binnen drie maanden na de aflevering van het advies op de hoogte van het gevolg dat aan een advies werd gegeven of zal gegeven worden. Als het niet gevolgd wordt, geeft de gemeente een motivering.

Art. 4.5 Samenstelling

De milieuraad bestaat uit stemgerechtigde leden, niet-stemgerechtigde leden en waarnemers. De gemeenteraad bepaalt de samenstelling van de milieuraad.

1° Stemgerechtigde leden

De volgende instanties en/of organisaties worden uitgenodigd: de milieu- en natuurverenigingen, de erkende wildbeheereenheden, de onderwijsinstellingen, de sociaal-culturele organisaties en vormingsorganisaties, alsook beroepsgroepen en/of –organisaties. De gemeenteraad bepaalt het totale ledenaantal, waarbij de grootte van de gemeenteraad richtinggevend kan zijn, en het aantal stemgerechtigden per organisatie.

Ten minste een derde van de milieuraad bestaat uit leden van een milieu- en natuurvereniging. Indien het niet mogelijk is om te komen tot deze vertegenwoordiging (omdat in de gemeente bijvoorbeeld maar 1 milieuvereniging actief is), dan kan de gemeente ook niet-erkende milieu- en natuurverenigingen in dit quotum meetellen mits akkoord van de milieuraad. Niet erkende milieu- en natuurverenigingen zijn verenigingen die natuur en milieu als nevendienststelling hebben, zoals de Fietsersbond vzw of een plaatselijke actiegroep.

Ook mannen en vrouwen zijn voor ten minste een derde vertegenwoordigd. De diverse geledingen dienen hier rekening mee te houden. Deze berekeningen geschieden op basis van het totaal aantal

stemgerechtigde leden.

De milieuraad kan inwoners op grond van criteria zoals deskundigheid, inzet of positieve interesse als stemgerechtigde leden coöpteren binnen de door de gemeenteraad gestelde grenzen. De hierboven vermelde evenwichten mogen hierbij echter niet in het gedrang komen.

2° Niet-stemgerechtigde leden

Daarnaast kunnen volgende personen als niet-stemgerechtigd lid deel uitmaken van de raad:

- de schepen(en);
- de gemeentelijke ambtenaren;
- politieke mandatarissen of een door elke fractie in de gemeenteraad aangewezen persoon.

Niet-stemgerechtigde leden kunnen deelnemen aan de discussies. Deze personen kunnen geenszins drukken op het formuleren van het advies. De onafhankelijke werking van de milieuraad mag hierdoor niet in het gedrang komen.

Het aantal niet-stemgerechtigde leden bedraagt maximaal de helft van het aantal stemgerechtigde leden.

3° Waarnemers

De milieuraad kan zelf beslissen om waarnemers, op basis van deskundigheid uit te nodigen. De waarnemers kunnen deelnemen aan de discussies.

4° Voorzitter en secretaris

De voorzitter en de secretaris worden door (maar niet noodzakelijk uit) de stemgerechtigde leden verkozen. Noch de burgemeester, noch de schepen, noch een vertegenwoordiger van een politieke fractie, noch een ambtenaar werkzaam op gemeentelijk niveau kan voorzitter worden van de milieuraad.

De milieuraad kan vooraf vaststellen dat bepaalde vergaderingen van de milieuraad toegankelijk zijn voor iedere inwoner en daarvoor een algemene oproep lanceren. In dit geval spreken we van een 'open' milieuraad of participatieraad. De inwoner die gebruik maakt van dit open karakter van de milieuraad, neemt deel aan de vergaderingen als niet-stemgerechtigd lid.

Art. 4.6 Werking en ondersteuning

De milieuraad vergadert zo dikwijls als de zaken die tot zijn bevoegdheid behoren het vereisen en ten minste tweemaal per jaar.

De milieuraad kan een huishoudelijk reglement opstellen. Dit wordt ter bekrachtiging aan de gemeenteraad voorgelegd. Hieraan kan een afsprakennota worden toegevoegd waarin de samenwerking en de ondersteuning tussen gemeente en milieuraad nader worden bepaald.

De gemeente stimuleert de werking van de milieuraad door voldoende financiële, logistieke en educatieve ondersteuning te verlenen. Het gaat ten minste om het ter beschikking stellen van een lokaal, een gemeentelijke ambtenaar ter ondersteuning van de secretaris en minimale werkingsmiddelen. Het budget is aangepast aan de taken die de gemeente aan de adviesraad opdraagt of de activiteiten die de milieuraad vrijwillig uitvoert.

Art. 4.7 Samenwerking met andere adviesraden

Er wordt naar gestreefd om intensief samen te werken met andere lokale adviesraden, bijvoorbeeld

door het organiseren van gezamenlijke thematische vergaderingen of door het organiseren van een jaarlijkse gezamenlijke start- en evaluatievergadering van alle raden samen. Ook de samenwerking met milieuraden op andere bestuursniveaus wordt nagestreefd.

Art. 4.8 Jaarverslag

De milieuraad stelt een jaarverslag op. In dat jaarverslag komen ten minste de volgende elementen aan bod:

- 1° de samenstelling (namen, vertegenwoordigers van .../burgers, stemgerechtigd/niet-stemgerechtigd, vaste waarnemers, functie binnen de milieuraad);
- 2° de financiële, logistieke, informatieve en educatieve ondersteuning door de gemeente;
- 3° een schematisch overzicht van de data van de vergaderingen en de belangrijkste agendapunten;
- 4° een schematisch overzicht van alle uitgebrachte adviezen: onderwerpen en aard, gevolgen, respons van de gemeente;
- 5° andere activiteiten (bijv. gevoerde sensibilisatieacties).

Dit jaarverslag en alle stukken, met inbegrip van eventuele minderheidsstandpunten zijn openbaar. Na goedkeuring binnen de milieuraad ligt het jaarverslag ter inzage op de milieudienst.